

Lietuvos Respublikos ambasada Švedijos Karalystėje

2021 M. SAUSIO MĖN. ŠVEDIJOS EKONOMINĖS SITUACIJOS APŽVALGA

Pagrindinės naujienos trumpai:

- Nepaisant COVID-19 pandemijos 2020 m. augo Švedijos eksportas į ne ES šalis;
- 5G ryšio tinklo vystymas Švedijoje;
- Pristatyta Švedijos vandenilio kuro (vietoj iškastinio kuro) naudojimo pramonėje strategija;
- Švedijos apgyvendinimo paslaugų sektorius dėl COVID-19 patyrė 12 mlrd. SEK nuostolių;
- Danske Bank sumažino Švedijos ekonomikos augimo prognozes 2021 m.;
- Švedijos Geteborgo miestas išsikėlė tikslą iki 2030 m. sukurti „nulinės emisijos zoną“

Ūkis,
finansai,
energetika,
transportas,
verslas

Nepaisant COVID-19 pandemijos 2020 m. augo Švedijos eksportas į ne ES šalis

SE Statistikos agentūra paskelbė preliminarinius SE užsienio prekybos 2020 m. rodiklius, kuriais remiantis SE užsienio prekybos apimtys 2020 m. siekė 2 795,1 mlrd. SEK ir turėjo 59,5 mlrd. SEK proficitą. Eksporto apimtys siekė 1 427,3 mlrd. SEK (-6 proc. lyginant su 2019 m.). Į ES šalis SE eksportavo prekių už 750 mlrd. SEK (14.6 proc. mažiau nei 2019 m.), o už ES ribų – už 676,7 mlrd. SEK (5.7 proc. augimas). Importo apimtys siekė 1 367,8 mlrd. SEK (-9 proc. lyginant su 2019 m.). Iš ES šalių SE importavo prekių už 929,8 mlrd. SEK (11.8 proc. mažiau nei 2019 m.), o už ES ribų – už 438 mlrd. SEK (-2.7 proc.). Didžiausios eksporto apimtys 2020 m. fiksuotos sausio ir kovo mėn., o importo – kovo ir lapkričio mėn.

Stokholme bus įkurtas Šiaurės inovacijų fintech centras

SE Vyriausybė, SE Centrinis bankas ir *The Bank for International Settlements* (BIS) pasirašė ketinimų protokolą dėl Šiaurės Inovacijų centro steigimo (*BIS Innovation Hub Nordic Centre*) Stokholme. Minėtas Inovacijų centras, kuris veiks kaip Šiaurės šalių hub'as tyrimų ir inovacijų vystymui finansinių technologijų srityje, bus steigiamas bendradarbiaujant su Danijos, Norvegijos ir Islandijos Centriniais bankais. SE Centrinis bankas minėto centro veiklai skirs per metus 30 mln. SEK. BIS tokio pobūdžio regioninius inovacijų centrus taip pat įsteigė Honkonge, Singapūre ir Šveicarijoje, bei planuoja dar įsteigti UK, Kanadoje ir Frankfurte bei Paryžiuje.

5G ryšio tinklo vystymas Švedijoje

SE Pašto ir telekomunikacijų tarnyba (PTS) 2021-01-19 d. atnaujino 5G ryšio tinklo vystymo konkursą ir užbaigė jį tą pačią dieną, po to kai, 2021-01-15 d. SE aukščiausiasis administracinis teismas atmetė Kinijos Huawei kompanijos skundą dėl PTS sprendimo pašalinti iš 5G ryšio tinklo vystymo konkurso Kinijos Huawei ir ZTE kompanijas. Kinijos Komercijos ministerija 2021-01-21 d. pasmerkė PTS sprendimą, kuris, Kinijos nuomone, prieštarauja PPO pagrindiniams principams. Kinija pareikalavo, kad PTS atšauktų savo diskriminacinį sprendimą Kinijos kompanijų atžvilgiu, nes kitaip bus priversta imtis visų įmanomų priemonių apginti Kinijos kompanijų teisėtus interesus.

25-rių metų licencijos vystyti SE 5G ryšio tinklą buvo suteiktos Tele2 ir Telenor, Telia, Tre ir Teracom kompanijoms, kurios už licencijas sumokėjo 2,3 mlrd. SEK. Tele2 ir Telenor, Telia, Tre ketino naudoti Huawei įrangą 5G ryšio tinklo plėtrai, tačiau po PTS sprendimo yra priverstos ieškoti naujų partnerių, renkantis tarp Nokia ir Ericsson. Tiesa, kompanija Tre turėjusi jau kontraktą su Huawei kompanija dėl įrangos tiekimo, apskundė PTS sprendimą SE teismams. Tuo tarpu Telekomunikacijų bendrovė Tele2 pasirinko suomių kompaniją Nokia kaip įrangos tiekėją tolesnei 5G ryšio tinklo plėtrai SE. Tele2 pirmoji SE 2020 m. pr. pradėjo teikti 5G ryšio paslaugas, kuriomis gali naudotis beveik 30-ties SE miestų gyventojai. Tikimasi, kad 5G ryšio tinklas bus pilnai įdiegtas visoje SE teritorijoje iki 2023 m. pab.

Pristatyta Švedijos vandenilio kuro (vietoj iškastinio kuro) naudojimo pramonėje strategija

2021-01-22 d. SE asociacija *Fossil Free Sweden* pristatė vandenilio kuro vystymo strategiją, kurią rengė SE tyrimų institutas RIAN bei grupė SE kompanijų savo veikloje/gamybos procesuose siekiančių pakeisti (arba jau pakeitusių) iškastinį kurą vandeniliu (SSAB; LKAB; Vattenfall; PowerCell Sweden; Borealis Sverige; Hydrogen Sweden; Scania; Volvo ir kt.). Strategijoje įvardinti pagrindiniai siūlymai SE Vyriausybei:

- Iki 2030 m. pagaminti 3 GW galios energijos iš vandenilio kuro, o iki 2045 m. pasiekti 8 GW energijos gamybos apimtis;
- Sparti elektros perdavimų tinklų plėtra SE, siekiant elektrifikuoti pramonę;
- Regioninių vandenilio energijos gamybos klasterių kūrimas;
- Vandenilio kuro tiekimo vamzdžių plėtra šalyje;
- Mokestinės lengvatos bei aplinkosauginių barjerų mažinimas pramonės įmonėms siekiančioms pakeisti iškastinį kurą į vandenilio energiją;
- Vyriausybė turėtų finansiškai skatinti pramonės produkciją gaminamą nenaudojant iškastinio kuro;
- Vyriausybė turėtų finansuoti universitetų tyrimus bei inovacijas vystant alternatyvas iškastiniam kurui.

Švedijos Geteborgo miestas išsikėlė tikslą iki 2030 m. sukurti „nulinės emisijos zoną“

Antras didžiausias SE miestas Geteborgas kartu su transporto (Volvo, Scania ir Volkswagen) ir energetikos kompanijomis, bei tyrimų centrais nusprendė miesto centrinėje dalyje sukurti „Žaliojo miesto zoną arba nulinės emisijos zoną“. Pagal išsikeltą planą, bus siekiama visą transporto sistemą pakeisti elektra varomomis transporto priemonėmis, kad Geteborgo miesto centrinėje dalyje iki 2030 m. būtų fiksuojama nulinė emisija. Pažymėtina, kad SE Vyriausybė 2019 m. priėmė sprendimą nuo 2030 m. uždrausti pardavimą šalyje naujų automobilių, kurie naudoja iškastinį kurą.

Švedijos apgyvendinimo paslaugų sektorius dėl COVID-19 patyrė 12 mlrd. SEK nuostolių

Stokholmo verslo rūmai paskelbė duomenis, kad dėl COVID-19 pandemijos SE apgyvendinimo paslaugų sektorius patyrė 12 mlrd. SEK nuostolių. Tuo pačiu buvo išsakyta kritika SE Vyriausybei, kad nuo 2020 m. liepos mėn. apgyvendinimo paslaugų sektorius negauna jokios finansinės paramos iš valstybės, skirtingai nuo kitų verslo sektorių, kas gali sąlygoti bankrotų bangą. Tuo tarpu remiantis Swedbank paskelbta informacija, SE gyventojai 2020 m. kelionėms išleido 79 proc. mažiau savo biudžeto (lyginant su 2019 m.), o paslaugoms – 28 proc.

Po keturių metų proficitinio biudžeto, 2020 m. Švedija turėjo deficitinį biudžetą

SE 2020 m. biudžeto deficitas siekė 221 mlrd. SEK (p.s. palyginimui, 2019 m. SE turėjo 112 mlrd. SEK proficitinį biudžetą) ir tai sąlygojo SE Vyriausybės aktyvūs veiksmai skiriant finansinę paramą tiek šalies gyventojams, tiek ir verslui nukentėjusiems nuo COVID-19 pandemijos. Bendra SE Vyriausybės skola 2020 m. pab. pasiekė 1 280 mlrd. SEK ir per metus išaugo 168 mlrd. SEK.

Danske Bank sumažino Švedijos ekonomikos augimo prognozes 2021 m.

Danske Bank atsižvelgdamas į COVID-19 pandemijos antrosios bangos poveikį SE ekonomikai nuo 3.8 proc. iki 3.3 proc. sumažino SE ekonomikos augimo prognozes 2021 m. Vis tik, Danske Bank savo apžvalgoje atkreipia dėmesį, kad SE apdirbamoji pramonė nepajuto didelio COVID-19 antrosios bangos poveikio, skirtingai nuo 2020 m. pavasario, kai COVID-

19 buvo laikinai ‚sutraukiusi‘ verslo tiekimo grandines. Todėl sparčiai auga atitinkamai tiek SE pramonės užsakymai, tiek ir SE pramonės produkcijos eksportas, ir tikimasi, kad augimo tendencijos išliks ir 2021 m.

Pagrindiniai rodikliai	2020 m. %	2021 m. %	2022 m. %
BVP	-3.2	3.3	2.6
Namų ūkių vartojimas	-4.7	3.8	3.0
Eksportas	-5.5	6.9	3.9
Importas	-6.8	7.6	3.9
Nedarbas	8.3	8.3	7.3
Infliacija	0.6	1.2	0.8
Vyriausybės balanso rodiklis (proc. BVP)	-3.0	-2.8	-1.0

Darbo imigracija iš trečiųjų šalių į Švediją 2020 m. sumažėjo beveik 30 proc.

SE Migracijos agentūros paskelbtos statistikos duomenimis, 2020 m. buvo suteikta 15 tūkst. darbo leidimų trečiųjų šalių (ne ES) piliečiams. 2019 m. tokių leidimų buvo išduota beveik 22 tūkst. Pagal išduodamų darbo leidimų sk. dominavo Tailando piliečiai (3,4 tūkst.). Po to sekė šių šalių piliečiai: Indija (2,66 tūkst.), Ukraina (1,6 tūkst.), Kinija (500), Turkija (460). Daugiausia darbo leidimų buvo išduota šiose srityse: uogų rinkėjai; IT; greito maisto maitinimo įstaigos; miško darbininkai; inžinerija.

Švedijos Vyriausybė kovai su COVID-19 2020 m. (sausio-rugsėjo mėn.) skyrė 117 mlrd. SEK

SE Vyriausybė 2020 m. (sausio-rugsėjo mėn.) įvairioms kovos su COVID-19 pandemija priemonėms jau skyrė 117 mlrd. SEK, tarp jų: 45 mlrd. SEK - darbuotojų laikinam nedarbingumui ir ligos pašalpoms; 27 mlrd. SEK – darbdaviams; 26 mlrd. SEK – savivaldybėms ir regionams.

Švedijos Centrinio banko valdytojas išrinktas Europos Centrinų bankų metų bankininku

Leidiny *The Banker* išrinko SE Centrinio banko valdytoją Stefan Ingves Europos Centrinų bankų metų bankininku už jo indėlį transformuojant SE Centrinį banką į inovatyvią ir progresyvią instituciją bei vystymą skaitmeninės valiutos ir išmanios monetarinės politikos vykdymą, ypač COVID-19 pandemijos kontekste.

Švedijos oro uostai 2020 m. aptarnavo 30 mln. mažiau keleivių nei 2019 m.

Kompanija Swedavia pranešė, kad jos SE valdomi dešimt oro uostų 2020 m. aptarnavo 10,3 mln. keleivių ir tai yra 74 proc. mažiau lyginant su 2019 m. Didžiausi Stokholmo Arlanda ir Geteborgo Landvetter oro uostai neteko 75 proc. keleivių dėl kilusios COVID-19 pandemijos.

Pastabos: nurodytos piniginės sumos perskaičiuotos pagal kursą 1 EUR = 10,13 SEK

Esant poreikiui, Lietuvos ambasada galėtų pateikti detalesnę informaciją apie apžvalgoje minimus Švedijos ekonomikos įvykius ir tendencijas. Prašome atskirai informuoti apie jūsų pageidavimą gauti šią informaciją donatas.butkus@urm.lt

Parengė:

Lietuvos Respublikos ambasados Švedijos Karalystėje patarėjas Donatas Butkus,
tel. +46 8 667 5455, donatas.butkus@urm.lt.